

PROSES VIR STANDPLAASVERWISSELING

VERANTWOORDELIKHEDE VAN DIE SINODALE VERTEENWOORDIGER

1. AGTERGROND

Reeds in 1994 is die beginsel van standplaasverwisseling deur die sinode as aanvullende meganisme tot beroeping goedgekeur.

Die besluit word in 2002 bevestig en in 2004 word die volgende uitgangspunte gestel:

Roeping: In die proses van standplaasverwisseling moet die roeping van die leraar en die werk van die Heilige Gees in ag geneem word. Hierdie proses word gesien as één van die maniere

Bona fides: Dit gaan om bona fide-redes vir verwisseling van standplase. Bedieningsvernuwing en persoonlike omstandighede dien (onder andere) as bona fide-redes vir verwisseling. Die betrokke partye oorweeg die meriete van die saak. Die proses mag bv nie gebruik word om dreigende tughandelinge te ontduik nie.

Ooreenkoms: Die leraar en kerkraad staan in 'n werksverhouding wat amptelik by wyse van Kerkordebepalings en die arbeidswette gereguleer word. Die proses van verwisseling van standplase moet hierdie feite verreken, bv: die regte en voorregte van albei partye, die kerkraad en die leraar, moet in ag geneem word. Standplaasverwisseling is 'n saak wat by wyse van wedersydse ooreenkoms gereël word (na analogie van Art.7 van die Kerkorde 1998). Dit is 'n proses waar kerkrade en leraars 'n ooreenkoms tot verwisseling aangaan en waarvoor albei partye eienaarskap aanvaar.

Verwisseling word nie afdwing deur die kerkverband (ringe of sinodes) nie, maar skep 'n geleentheid vir die partye tot verwisseling. Dit vervang nie die huidige beroepstelsel nie. Ons wil 'n kultuur in die kerk skep waar standplaasverwisseling 'n positiewe saak is en gevestig is as 'n sistemiese aktiwiteit (dit vorm deel van die manier waarop die kerk funksioneer).

Die Kerkverband: Die kerkverband speel in standplaasverwisseling 'n bemiddelende en fasiliterende rol. Hier het ringe, sinodes en die Algemene Sinode elk 'n eie rol te vervul (sien die res van die dokument).

Beroeping: Die skriftelike ooreenkoms tot standplaasverwisseling waartoe die deelnemende partye kom, is 'n geldige beroep en vereis nie 'n aparte beroepshandeling nie. Die ooreenkoms moet by twee agtereenvolgende Sondae vir approbasie aan die gemeente voorgelê word (Vgl. die analogie in Reglement 6 – pt. 3: Eenwording van gemeentes).

Multilaterale verwisseling: Die behoefte aan standplaasverwisseling kan deur bilaterale en multilaterale standplaasverwisseling hanteer word.

Bestaande vakatures: Kerkrade met vakatures kan hulle inligting deurstuur aan, of inligting verkry by die Kantoor vir Standplaasverwisseling. (Nou die ABR) (Vgl: Handleiding vir die Bestuur van Predikantesake in die NG Kerk, 2013).

2. INLEIDING

Dit wil voorkom dat ten spyte van die beginsel besluite en verslae van die Algemene Sinode ten opsigte van standplaasverwisseling, dit nog nie standaard praktyk in die kerk geword het nie.

Een van die redes hiervoor is dat die proses soos dit beskryf was nie 'n veilig genoeg proses vir die predikante is nie. Dit kan moontlik aan die volgende toegeskryf word:

- Onsekerheid oor die “sukses” van standplaasverwisseling
- Wil nie 'n boodskap van ontevredenheid aan die gemeente deurgee nie
- Teologiese onrustigheid dat God se wil forseer word

'n Tweede moontlike rede is dat waar daar nie 'n voltydse sinodale verteenwoordiger / fasiliteerder is nie, die proses moeilik aan die gang sal kom.

Die voordeel van 'n voltydse persoon is:

- 'n Adres word geskep end it bevorder bekendheid en veiligheid
- Dit (die persoon) gee momentum aan die proses

Die derde rede wat hiermee saamhang, is dat waar standplaasverwisseling tot sover suksesvol plaasgevind het, dit meer van 'n pastorale proses en minder van 'n gereglementeerde proses was.

- Die proses is persoon gerig
- Dit neem die behoeftes van die predikant, gesin en gemeente in ag

'n Vierde belangrike aspek is dat as die proses losgemaak word van die roepingsbewustheid van die predikant en nie geloofonderskeidend plaasvind nie, dit moeilik tot 'n volwaardige en aanvaarde beroepingspraktyk en mobiliteit van predikante in die kerk sal groei.

Dit impliseer die volgende:

- Dit is 'n geloofonderskeidende proses waaraan alle partye (predikant, gesin en gemeente) deel het waar daar gesoek word na die Wil van God vir die predikant en die gemeente.
- Dit is 'n geestelik verrykende proses waarin gelowiges individueel en kollektief hul afhanklikheid van God besef
- Die sinodale verteenwoordiger of ander persoon wat die fasiliterende rol gaan speel, is bewus daarvan dat dit 'n geloofonderskeidende proses is wat in biddende afhanklikheid gedoen word.

In die lig van bogenoemde en tot tyd en wyl standplaasverwisseling algemene praktyk in die kerk word, word voorgestel dat die sinodale verteenwoordigers van die verskillende sinodale streke oorhoofs verantwoordelikheid vir die proses sal neem. Dit is 'n verhoudingsgedrewe proses. Die gesprekke moet van 'n persoonlike en pastorale aanslag getuig. Dit geskied in vertroulikheid en met toestemming van alle partye. Die predikant se huweliksmaat behoort van dag een af deel van die gesprek te wees. Indien daar 'n medeleraar (-s) ter sprake is, behoort hulle by die eerste beste geleentheid betrek te word. Die Kerkraad vorm deel van die gesprek sodra die aanvanklike gesprek tussen die predikante plaasgevind het.

Dit sal na alle waarskynlikheid 'n tydsame proses wees, maar dit is belangrik dat niemand onder druk moet voel nie en onder druk 'n besluit moet neem nie. Dit is beter dat ons mekaar daaraan herinner dat die gelowige se lewe in die rus van God begin sodat ons Sy stem kan hoor.

3. VOORGESTELDE WERKSWYSE VAN DIE SINODALE VERTEENWOORDIGER

3.1 KAPASITEIT

Elke Streeksinode wys 'n sinodale verteenwoordiger aan wat saak van Standplaasverwisseling bestuur en hanteer.

3.2 BEWUSMAKING

Sinodes

Die sinodale verteenwoordiger maak seker dat die besluite van die Algemene Sinode ten opsigte van standplaasverwisseling by die streeksinode bekend gemaak en hanteer word.

Die streeksinode besluit wat die beste wyse is om die proses van standplaasverwisseling aan ringe en gemeentes bekend te maak. (Byvoorbeeld deur 'n Seisoen van Standplaasverwisseling af te kondig)

Ringe

Ringe neem die verantwoordelikheid om die besluit van die Sinode te hanteer en in ringsverband deur te voer

Die ringskommissie maak seker dat die gemeentes die besluite hanteer. Byvoorbeeld deur Kerkrade/gemeentes daaraan te herinner dat 'n "amptelike" gesprek gevoer word met predikante wat 10 jaar of langer in 'n gemeente is. (Sien pt 6).

Die uitslag van die gesprek word met die ringskommissie gekommunikeer. Indien nodig kan die ringskommissie 'n verdere gesprek met die gemeente aanvra.

Die ringskommissie betrek die sinodale verteenwoordiger vir standplaasverwisseling vir verdere toeligtig en die hantering daarvan indien nodig.

Kerkraad / Gemeente-leierskap

Die Kerkraad neem kennis en hanteer die moontlikheid van standplaasverwisseling tydens die kerkraadsvergadering. Byvoorbeeld deur die voer van die 10 jaar gesprek.

'n Kerkraad kommunikeer aan die gemeente die beginsel en moontlikheid van standplaasverwisseling as 'n waardige en geldige wyse van beroeping – soos ook reeds deur die Algemene Sinode voorgeskryf.

Kerklike media

Die kerklike media en webblaaie kan gebruik word om die proses van standplaasverwisseling bekend te maak. Die sinodale verteenwoordigers neem inisiatief om verhale en gevallestudies te publiseer. 'n Vraebus kan hanteer word.

3.3 AANMELDING

3.3.1 PREDIKANT KONTAK SINODALE VERTEENWOORDIGER

Predikante wat standplaasverwisseling oorweeg kan die sinodale verteenwoordiger kontak om die moontlikheid daarvan te bespreek. Dit is 'n vertroulike gesprek en die kerkraad/gemeente hoef nie noodwendig daarvan kennis te dra nie. Die sinodale verteenwoordiger maak seker dat die motivering van die predikant nie strydig is met die beginsels van roeping en beroeping nie.

3.3.2 SINODALE VERTEENWOORDIGER KONTAK DIE PREDIKANT

Die **sinodale verteenwoordiger** kan op eie inisiatief 'n predikant kontak om standplaasverwisseling aan die orde te stel. Daar kan verskillende redes daarvoor wees. Byvoorbeeld die aantal jare in die gemeente, die vasgelooptheid of behoefte aan geestelike groei van die predikant en gemeente, die

moontlike passing met 'n ander gemeente.

Die proses word so bestuur dat geen druk op die predikant (of gemeente) geplaas word nie.

3.3.3 SINODALE VERTEENWOORDIGERS KONTAK MEKAAR OP GEREELDE GRONDSLAG

Die sinodale verteenwoordigers van die verskillende streeksinodes kom op 'n gereelde basis bymekaar om, met toestemming van predikante wat hul vir standplaasverwisseling aangebied het, mekaar in die verband in te lig en te handel. Die ASP bied die ruimte vir hierdie fasilitering.

4. PASSING

Sinodale verteenwoordiger neem verantwoordelikheid vir die fasilitering van standplaasverwisseling tussen predikante. Die proses kan as volg verloop en is dieselfde vir multilaterale verwisseling:

- Die sinodale verteenwoordiger of gedelegeerde tree op as fasiliteerder vir die proses en is teenwoordig by alle vergaderings, byeenkomste en gesprekke soos nodig. Die sinodale verteenwoordiger dra die belange van al die partye op die hart.
- Besluite wat in die proses geneem word, word deur die sinodale verteenwoordiger gekommunikeer.
- Die gesprek tussen die sinodale verteenwoordiger en die predikant vind in vertroue en veilige ruimte plaas.
- Die sinodale verteenwoordiger luister die predikant (Ds A) goed uit en indien die behoefte tot standplaasverwisseling bly staan, word die aansoeker se naam aangeteken.
- Die sinodale verteenwoordiger raadpleeg die lys van moontlike kandidate om met Ds A te ruil. Indien sodanige persoon (Ds B) gevind word, vind die gesprek tussen die sinodale verteenwoordiger en Ds B plaas om die moontlikheid van standplaasverwisseling met Ds A te bespreek.
- Die sinodale verteenwoordiger fasiliteer 'n gesprek tussen die predikante. Die sinodale verteenwoordiger maak seker dat die huweliksmaats (waar van toepassing) goed ingelig en deel van die gesprek is.
- Indien daar 'n medeleraar (-s) betrokke is, word die persoon (-e) so vroeg en paslik moontlik by die proses betrek.
- Indien daar tussen die betrokkenes eenstemmigheid is dat die proses van standplaasverwisseling moet voortgaan, vra die sinodale verteenwoordiger 'n gesprek aan met die geestelike leierskap (dagbestuur, taakspan ens) van die verskillende gemeentes met die doel om die volgende dinge te doen:
 - Hulle weer in te lig oor die beginsel van standplaasverwisseling
 - Hulle in te lig oor die verskillende stappe van die proses
 - Hulle daarop te wys dat hulle die verantwoordelikheid het om geloofsonderskeidend aan die proses deel te neem
 - Hulle daarop te wys dat hulle onder geen verpligting is nie, anders as om saam die wil die Here te soek.
- Tegelykertyd word die geestelike leierskap van al die gemeentes wat betrokke is, ingelig dat die sinodale verteenwoordiger die predikante genader het en die moontlikheid van standplaasverwisseling met hulle bespreek het. Die geestelike leierskap word ook ingelig oor hoe die gesprek tot sover verloop het. Sover moontlik word die gesprek by beide (al) die gemeentes gelyktydig gevoer, wat beteken dat die sinodale verteenwoordiger op dié punt 'n gevolmagtig kollega (-s) het wat hierdie gesprek by een (of meer) van die gemeentes fasiliteer.
- Die gemeente leierskap en die predikant(-e) verstaan dat hulle nie onder druk van die sinode of die verteenwoordiger van die sinode is om 'n besluit te neem nie. Hulle het wel die verantwoordelikheid om saam biddend oor die proses na te dink.
- Dit staan enige persoon/party vry om enige tyd aan die proses te onttrek wat beteken dat die proses in geheel tot 'n einde kom. Die veronderstelling is wel dat die kerkraad/kommissie baie

sterk oorweging sal skenk om ten minste eers die kandidaat (vir standplaasverwisseling) vir 'n bekendstellingsgesprek te ontmoet.

- Die leierskap van beide gemeentes, met die hulp van die sinodale verteenwoordiger en die fasiliteerder (-s), kom ooreen op 'n volgende vergadering waar die besluit oor die moontlike standplaasverwisseling geneem kan word en wat ook as 'n beroepingsvergadering sal dien. By die geleentheid kontak die leierskap van die twee gemeentes mekaar om hul besluite bekend te maak.
- Die sinodale verteenwoordiger, met kennisname van die gemeente leierskap, stel die ringskommissie in kennis dat daar 'n proses van standplaasverwisseling aan die gang is.
- Indien die besluit ten gunste van standplaasverwisseling is, word die gemeentes / gemeentedele ingelig en word dit afgekondig soos met enige ander beroeping. Die ringskommissie word ook dien ooreenkomstig ingelig.

5. AFHANDELING

Na die finalisering van die beroep volg die verloop volgens gemeentelike en kerkordelike verwagtinge en voorskrifte.

6. BEDIENINGSVERNUWING-GESPREEK NA 10 JAAR

Om mobiliteit op 'n natuurlike wyse en op 'n breër front aan te moedig, word met alle leraars wat 10 jaar in 'n gemeente is, 'n gesprek gevoer met die oog op die roeping en die bedieningsbehoefte van die predikant en die gemeente. Na hierdie geleentheid en indien die leraar nie van standplaasverwissel nie, word die gesprek elke 5 jaar met die leraar herhaal.

Hierdie gesprek vind plaas tussen die leraar en die kerkraad. Die ringskommissie hanteer/fasiliteer hierdie gesprek binne ringsverband.

Vir hierdie gesprek word die Bedieningsvernuwing-riglyn voorgestel (Vgl Bylaag A). Dit is 'n waardeerende gesprek wat verskillende moontlikhede bied vir die mobiliteit en bedieningsvernuwing vir die predikant (-e) en die gemeente (-s). Standplaasverwisseling kan 'n spontane uitvloeisel wees van hierdie gesprek.